

VÝSLEDKY ÚČTU KULTURY ČR ZA ROK 2013

Praha 2015

Český statistický úřad

Národní informační a poradenské
středisko pro kulturu

Zpracoval:

NIPOS – Centrum informací a statistik kultury

ČSÚ – Odbor statistik rozvoje společnosti

Obsah

1. ÚVOD.....	4
1.1. Vymezení a členění sektoru kultury	5
1.2. Zdroje dat a související problémy	7
2. Hospodaření kulturních institucí v roce 2013	8
2.1. Zdroje financování kultury	8
2.2. Mikroekonomický pohled	10
2.3. Makroekonomický pohled	11
3. Závěr.....	12
4. Použité zdroje a literatura:.....	13
5. Tabulková příloha	14

1. ÚVOD

Satelitní účet kultury ČR (dále také „účet kultury“) byl, v návaznosti na úkol vyplývající z usnesení vlády ČR č. 1452 z roku 2008, poprvé zpracován v ověřovacím provedení za referenční rok 2009.¹ V průběhu sestavování účtu i v rámci hodnocení jeho výsledků za tento rok a za rok následující se ukázalo, že některé předpoklady a záměry obsažené v původním metodickém manuálu k účtu nemohou být zcela naplněny, resp. musí být poopraveny².

Změny se týkaly zejména **vymezení rozsahu sektoru kultury**. S ohledem na složitost a různorodost kulturních aktivit byly řešeny otázky zahrnutí navazujících produkčních etap tvorby kulturních statků (např. nakladatelské a vydavatelské činnosti) a také maloobchodních činností (např. prodej knih, starožitností atd.).

Pro prvé ověřovací sestavení kulturního účtu za rok 2009 byl sektor kultury vymezen v rámci dohody zainteresovaných institucí (MK ČR resp. NIPOS a ČSÚ). Na podzim roku 2011 byl však ukončen projekt ESSnet Culture organizovaný Eurostatem, jehož úkolem - mimo jiné - bylo jednotné vymezení sektoru kultury v rámci celé EU. Výsledky výše uvedeného projektu byly zpracovány do novelizované metodiky sestavení kulturního účtu a staly se východiskem pro sestavení účtu za rok 2010 a následující léta.

Co se změn – v porovnání s původním pojetím kulturního účtu za rok 2009 – týče, byl sektor kultury rozšířen o některé maloobchodní činnosti (NACE 47.63, 78 a 79), překladatelské a tlumočnické služby (NACE 74.30), pronájem videokazet a disků (NACE 77.22) a umělecké vzdělávání (NACE 85.52). Nutno dodat, že některé maloobchodní aktivity (NACE 47.78 a 79) se však vztahují ke kultuře jen částečně a odpovídající data je proto nezbytné složitými postupy kvantifikovat (resp. částečně i odhadovat).

Další odlišnosti oproti prvému ověřovacímu zpracování účtu spočívaly **v rozsahu a kvalitě zjištěných dat**. Pomocí dodatečných zjišťování (např. v uměleckých řemeslech či v archivech) se postupně rozšiřuje okruh respondentů, jejichž data jsou k sestavení kulturního účtu využita. Svůj význam pro kvalitu dat měla také skutečnost, že si respondenti postupně začali zvykat na vykazování ekonomických údajů, které byly do statistických šetření zavedeny teprve v roce 2009.

Jak je z výše uvedeného patrné, **srovnávání výsledků účtů kultury v časové řadě je prozatím velmi problematické**. Zejména **data za referenční rok 2009, která vycházejí z užšího vymezení sektoru kultury**, nejsou s daty za pozdější roční období v přijatelné míře porovnatelná. Tuto skutečnost je třeba mít při práci s uvedenými údaji a zejména s jejich časovými řadami, vždy na paměti.

¹ viz. Výsledky účtu kultury ČR za rok 2009, ČSÚ a NIPOS, Praha 2011

² viz. Systém účtů kultury, NIPOS, Praha 2011

1.1. Vymezení a členění sektoru kultury

Před vlastním zjišťováním a hodnocením ekonomického rozměru kultury je nutné jasně určit rozsah a strukturu objektu, který je předmětem našeho zájmu. Nejdříve je třeba **odlišit jeho vymezení z pohledu věcného od vymezení průřezového charakteru, které vychází z účelu resp. funkce a z průběhu dějů času.** V prvním případě lze hovořit o jednotlivých oblastech či sférách, poskytovatelích, kulturních a kreativních sektorech kultury a ve druhém o tzv. kulturním cyklu.

V souladu s dostupnými mezinárodními dokumenty (EUROSTAT, UNESCO, OECD) rozlišujeme tyto **kulturní oblasti či odvětví** označené „O. 11 – O. 19“ (s uvedením CZ - NACE) :

- kulturní dědictví – O. 11 (**91.01, 02, 03; 47.78, 79**)
- interpretační (scénické) umění – O. 12 (**90.01, 02, 04**)
- vizuální (výtvarné) umění a řemesla – O. 13 (**74.10, 20; 90.03, část sekce C**)
- periodický a neperiodický tisk – O. 14 (**58.11,13; 63.91; 74.30; 47.61, 62**)
- audiovizuální a interaktivní média – O. 15 (**58.21; 59.11, 12, 13, 14, 20; 60.10, 20; 47.63; 77.22**)
- architektura – O. 16 (**71.11**)
- reklama – O. 17 (**73.11**)
- umělecké vzdělávání – O. 18 (**85.52**)
- správa kultury vč. její podpory – O. 19 (**84.11 - část, 12 – část; 94.99.2**)

Z praktických důvodů, souvisejících s problémy se získáním a členěním potřebných dat, je nutné výše uvedené oblasti doplnit o další blíže neurčenou oblast či oblasti, kterou budeme nazývat „neznámá oblast“.

V rámci jednotlivých oblastí rozeznáváme kulturní činnosti (představují či zprostředkovávají kulturní projevy) jako např. činnost muzeí a galerií a dále kulturní služby či statky (např. konzervace a archivace v rámci muzeí či originály zvukových nahrávek). **Nositelé** uvedených **kulturních činností**, popř. služeb či statků, lze také souhrnně **označit za poskytovatele** kulturních statků a služeb (dále jen „poskytovatele“). Mezi ně patří např. muzea, knihovny, divadla, kina, rozhlas či televize. Nutno dodat, že jejich počet je do značné míry dán pragmatickými důvody spočívajícími v dosažitelnosti statistických dat (zejména cestou statistických zjišťování). Jinými slovy řečeno to znamená, že data o některých významných kulturních aktivitách (např. archeologických nálezích, uměleckých řemeslech, činnosti spisovatelů, malířů či sochařů apod.) v současné době nejsou, popř. z velké části nejsou k dispozici.

V souladu se zaměřením prováděných statistických šetření v kultuře (KULT) přiřazujeme stávající **institucionálně vymezené poskytovatele** (respondenty šetření) **k obsahově vymezeným kulturním oblastem** (odvětvím) tj. O. 11 – O. 19, takto:

- historická památka – (O. 11)
- muzeum a galerie – (O. 11)
- archiv – (O. 11)
- knihovna – (O. 11)
- divadlo – (O. 12)
- koncertní sál – (O. 12)
- kulturní domy – (O. 12)
- výstavní sál – (O. 13)
- nakladatelství/vydavatelství – (O. 14)
- výrobci a distributoři audiovizuálních děl – (O. 15)
- rozhlas – (O. 15)
- televize – (O. 15)
- školy uměleckého vzdělávání – (O. 18)
- organizace ochrany aut. práv – (O. 19)
- ostatní poskytovatelé – (O. 11 – O. 19)

Jak je z uvedeného členění patrné, např. ve velmi významné oblasti architektonických činností (O. 16) se zatím žádný jednoznačně vymezený poskytovatel - z důvodu nedostatku odpovídajících dat získávaných statistickými šetřeními - nenachází. Obvykle je rozsah kulturních oblastí širší než činnosti poskytovatelů, kteří do nich jsou zařazeni. Poskytovatelé jsou tak svým způsobem vybranými (statisticky zvláště sledovanými) reprezentanty jednotlivých oblastí, kteří však vyčerpávajícím způsobem celou oblast nepokrývají.

Za údaje o ostatních poskytovatelích se považují zjišťovaná data o činnosti v těch kulturních oblastech, které nelze jednoznačně přiřadit k předcházejícím poskytovatelům (např. maloobchodní prodej knih, starožitností, uměleckých předmětů, tvorba hudebních nahrávek, služby designu, aktivity zpravodajských agentur, správní činnosti ministerstva kultury a jím řízených institucí atd.).

Z podobných důvodů jako v případě oblastí – tj. nemožnosti věrohodného rozčlenění souhrnných dat - je nutné předpokládat i tzv. „neznámého poskytovatele“. V této souvislosti je patrné, že postupné snižování významu (váhy) dat uvedených za neznámou oblast či neznámého poskytovatele v relaci k celkovým údajům za kulturu by mělo být projevem zdokonalování účtu kultury jako takového. To je však velmi obtížný a dlouhodobý úkol související zejména s možnostmi rozšiřování a prohlubování statistického výkaznictví (finanční možnosti a pracovní kapacity statistických pracovišť, ochota respondentů, snahy o snižování jejich administrativní zátěže apod.).

Jak je z výše uvedeného zřejmé, členění poskytovatelů kulturních služeb, které je do značné míry ovlivněno možnostmi získání potřebných dat za danou sféru kulturních aktivit, se bude se změnami ve statistickém zjišťování v čase měnit.

Lze použít i jiné členění sektoru kultury než je výše uvedené, které můžeme označit za výchozí či základní. Tak např. **kulturní oblasti lze seskupit do čtyř tzv. sfér**. Každá z nich odráží rozhodující příbuzné rysy několika oblastí. Za takovou skupinu příbuzných oblastí lze považovat sféru **kulturního** (hmotného a nehmotného) **dědictví**, kam patří např. památky, archeologická naleziště, muzea a galerie, archivy a knihovny, dále sféru **živé originální umělecké tvorby** (např. interpretační a výtvarné umění, umělecká řemesla, design, architektura, reklama) a sféru **kulturních medií** (např. film, televize, rozhlas, vydávání software a tisk). Čtvrtou sféru – ač ne ryze kulturní - by mohly tvořit **správní (režijní) činnosti** (včetně ochrany autorských práv a podpory kultury), které jsou i s kulturou – jako s každou jinou oblastí lidských aktivit - neoddělitelně spojeny a dále umělecké vzdělávání.

Samozřejmě, nemalý význam mají i jiná členění kulturního sektoru. Evropská Komise člení kulturu v zásadě na **kulturní sektor a kreativní sektor**. Prvý tvoří **oblast tradičního umění** (výtvarné a interpretační umění, kulturní dědictví) a **oblast kulturních průmyslů** (film a video, televize a rozhlas, videohry, hudba, knihy a tisk), **druhý** – kreativní sektor tvoří **oblast kreativních průmyslů** (design, architektura a reklamní průmysl) a oblast příbuzných odvětví (výroba PC, přehrávačů apod.). Jak dále uvidíme, toto členění má mimo jiné nemalý význam z pohledu uplatňování tržních vztahů v kultuře a v této souvislosti rozdílných ekonomických výsledků kulturních oblastí.

V souvislosti s vymezením kultury z pohledu účelu či času hovoříme o druhém rozměru kultury - **kulturním cyklu**. Ten představuje souhrn fází či etap členících kulturu (resp. její oblasti) na **tvorbu či produkci, uchování hodnot, šíření kulturních služeb a statků, obchod s nimi, vzdělávání a spotřebu** kulturní produkce. Průřezový charakter pojetí kulturního cyklu svým způsobem sektor kultury jako takový překračuje a zasahuje také do jiných odvětví či sfér lidských aktivit (např. vzdělávání, obchod).

Co se týče faktoru času, lze mezi kulturním cyklem a kulturními sférami (skupinami oblastí) nalézt určité styčné body. Zatímco cyklus lze připodobnit k momentálnímu řezu právě probíhajícími kulturními aktivitami, tak sféry člení kulturu z dlouhodobého pohledu. S určitou mírou zobecnění lze říci, že kulturní dědictví vychází

z minulosti, živá tvorba produkující kulturní služby a statky spotřebovávané v daném čase a na daném místě se váže na přítomnost a média rozšiřující zmíněné služby a statky směřují do budoucnosti.

Lze také říci, že výše uvedené **čtyři sféry zároveň představují základní etapy kulturního cyklu** (uchovávání kulturních hodnot, jejich tvorba, šíření kulturních služeb a statků, umělecké vzdělávání a související správní činnosti).

Jak ukázaly již výsledky prvního zpracování kulturního účtu za rok 2009, **z ekonomického pohledu se vine silná dělicí čára mezi tzv. „tradičními“ a „novými“ kulturními obory** či odvětvími. Mezi prvými lze uvést na čelném místě celou sféru kulturního dědictví a dále část živé originální umělecké tvorby (divadlo, soubory, festivaly, výstavní sály a kulturní domy a režijní činnosti v kultuře). Tyto aktivity v zásadě nejsou finančně soběstačné a směřuje k nim 50 - 60 % veřejných výdajů na kulturu. Naopak tomu je v případě pořizování zvukových nahrávek, televizního a rozhlasového vysílání, výroby a distribuce audiovizuálních děl, tvorby videoher, architektonických, návrhářských a reklamních činností.

K otázce členění sektoru kultury je třeba dodat, že může být různorodé. **Pro jeho odpovídající postižení je podstatné získat potřebná data za co nejnižší části celku**, kterým je kulturní sektor jako takový, tj. za jednotlivé oblasti či poskytovatele kulturních služeb. S jejich využitím lze uspokojit informační potřeby spojené s různým členěním kulturního sektoru.

1.2. Zdroje dat a související problémy

K sestavení účtu kultury se **využívají různorodá data z administrativních zdrojů i ze statistických zjišťování**. Do první skupiny patří v první řadě údaje z veřejných rozpočtů (státní rozpočet a místní rozpočty), které jsou získávány od MF ČR. Také sem patří dostupné údaje na internetu, obsahující data o některých poskytovatelích kulturních služeb.

Druhou skupinu tvoří zejména data získaná šetřením v domácnostech (cestou tzv. rodinných účtů) a dále statistickým zjišťováním přímo u kulturních institucí (pod označením KULT, popř. KULT-MK). Šetření v domácnostech provádí ČSÚ, který šetří také držitele licencí rozhlasového a televizního vysílání. Data od naprosté většiny dalších kulturních institucí (poskytovatelů) sbírá pomocí výše zmíněného šetření (KULT- MK) NIPOS. Některá data (zejména o zpravodajských agenturách, činnosti architektů, fotografické činnosti a činnosti reklamních agentur, maloobchodu atd.) jsou získávána v rámci šetření tzv. podnikové statistiky ČSÚ (SBS). Ze statistického zjišťování tohoto úřadu (NI 1-01) jsou získávána také data o neziskových institucích (včetně organizací ochrany autorských práv).

Pro potřeby sestavení účtu se využívají i různé doplňkové zdroje informací. Údaje o zaměstnanosti a mzdách jsou částečně k dispozici z výběrového šetření pracovních sil a ze statistiky práce a mezd. Obě zjišťování provádí ČSÚ, který také dodává makroekonomická data z národního účetnictví (zejména ve formě matice dodávek a užití).

Údaje o archivech má k dispozici MV ČR, některé informace o kinech Unie filmových distributorů atd.

Konečně informace o některých kulturních institucích a aktivitách nezahrnutých do pravidelných statistických šetření jsou zjišťována pomocí NIPOS vybraných respondentů jednorázově (archivey, umělecká řemesla, amatérské umění atd.).

Nutno dodat, že se na mapě statistického sledování sektoru kultury najdou ještě "bílá místa". **Některé činnosti prozatím nejsou statistickým zjišťováním pokryty** (např. archeologická naleziště), zatímco jiné jsou pokryty jen částečně (např. umělecká řemesla). Ani v případě zahrnutí daných kulturních aktivit do statistického zjišťování však není získání potřebných údajů snadné. Základní překážkou je vysoká míra neodpovědí (nonrespons) a to zejména v případě ekonomických údajů, které jsou pro sestavení kulturního účtu nezbytnou podmínkou.

Získáním dat však problémy nekončí. Je třeba se vypořádat s problémem souvisejícími s klasifikacemi (NACE, COICOP, ISCO). Údaje o kulturních činnostech jsou velmi často zahrnuty v agregovaných položkách s jinými aktivitami. V případech kdy nejsou, bývá z úsporných důvodů výběrový soubor šetření nedostatečně velký na to, aby bylo možno získat a dopočítávat výsledky v potřebném jemném členění (např. na čtyři místa NACE).

Jednou věcí je získat data (velmi často ne zcela úplná a „čistá“, popř. v jiném než potřebném členění) a druhou získat je v potřebném či přijatelném **časovém termínu**. Data o veřejných výdajích jsou k dispozici zhruba pět měsíců, údaje o výdajích domácnosti osm a o podnicích či neziskových institucích až dvanáct měsíců po referenčním období. Podobné to je s dopočtenými údaji sbíranými od kulturních institucí (poskytovatelů). Nejpozději jsou dosažitelná data ze systému národního účetnictví (více než rok po referenčním období), která jsou navíc postupně zpřesňována.

Samozřejmě, nemalé **rozdíly jsou i v kvalitě informací**. Vysokou věrohodnost lze předpokládat u dat týkajících se veřejných výdajů na kulturu, která vycházejí z čerpání státního rozpočtu. Problematictější v tomto směru jsou všechny údaje zjištěné statistickým šetřením, ať už v domácnostech (rodinné účty), tak zejména specializovanými šetřeními v kulturních institucích (výběrová statistická šetření KULT prováděná NIPOS a ČSÚ), dalšími šetřeními ČSÚ v podnicích a šetřeními doplňkovými. Kvalita těchto dat je ovlivněna všemi problematickými okolnostmi, počínaje úplností základního souboru respondentů, metodami sestavení výběrového souboru, mírou neodpovědí, úrovní dopočtů apod.

V rámci řešení úlohy založené na různorodých zdrojích informací se lze ztěžit vyhnout rozhodnutí o tom, která data – v případě kontradikce – lze považovat za spolehlivější a prvořadá a která za méně významná či odvozená. V souvislosti s účtem kultury by do první skupiny měla patřit bezesporu data o veřejných výdajích na kulturu, vycházející z čerpání státního rozpočtu. Mezi dalšími datovými zdroji by měl také náležet jistý stupeň preference údajům ze systému národního účetnictví, které procházejí řadou bilančních úprav a navíc „zapadají do mozaiky“ makroekonomických ukazatelů sestavovaných dle detailně propracovaných pravidel v souladu s jednotnou mezinárodní metodikou (např. upravená data ze šetření rodinných účtů).

2. Hospodaření kulturních institucí v roce 2013

2.1. Zdroje financování kultury

Celková výše finančních zdrojů vstupujících do sektoru kultury dosáhla v roce 2013 více než 219,3 mld. Kč.³ (viz. tab. č. 1 v příloze). V porovnání s rokem předcházejícím to bylo o 16,8 mld. Kč (o 7,1 %) méně.

Co se původu finančních zdrojů týče, největší část jich pochází z oblasti finančních a nefinančních podniků (dále také „podniky“), na druhém místě jsou domácnosti, na třetím veřejné rozpočty, dále neziskové instituce a na posledním místě je mezinárodní prostředí.

V jednotlivých oblastech (odvětvích) kultury je obrázek podílů zdrojů financování poněkud odlišný. Zatímco v kulturním dědictví, interpretačním umění, uměleckém vzdělávání a v činnostech správního charakteru jsou rozhodující veřejné rozpočty (s více než 76 % podílem), v tržně orientovaných odvětvích (výtvarné umění, tisk, média, architektura, reklama) to jsou zdroje podniků a domácností.

Jak ukazuje následující tabulka, ve čtyřleté časové řadě (2010 - 2013) jsou patrné tendence růstu podílu domácností na celkových zdrojích a naopak poklesu podílu podniků. Veřejné a ostatní zdroje v zásadě stagnují. S ohledem na poměrně nízkou absolutní úroveň, jsou výkyvy podílů ostatních zdrojů velmi vysoké.

³ V souladu s výše zmíněným manuálem se použitými zdroji rozumí veškeré provozní příjmy (snížené o zaplacené daně), investiční dotace, přijaté úvěry a půjčky (bez splacených), dary apod. získané institucemi s převažujícími kulturními aktivitami získané během referenčního roku.

Podíl jednotlivých zdrojů na financování kultury

podíly v %

Původ zdroje	2010	2011	2012	2013	Index 2013/10 v %
Veřejné rozpočty	13,5	14,6	14,5	15,8	117,0
Domácnosti	16,8	17,2	19,3	19,5	116,1
Podniky	66,7	65,9	62,2	62,5	93,7
Neziskové instituce	2,8	1,2	3,2	1,1	39,3
Ostatní svět	0,2	1,1	0,8	1,1	550,0

Z **veřejných rozpočtů** bylo v roce 2013 věnováno na kulturu 34,6 mld. Kč tj. o 343 mil. Kč (o 0,9%) více než v roce předcházejícím. Tato částka představuje konsolidované provozní a investiční výdaje organizačních složek státu, územních samosprávných celků a státních mimorozpočtových fondů (kultury a pro podporu a rozvoj české kinematografie) na bázi pokladního plnění.

Z celkové výše výdajů bylo více než 28,2 mld. Kč určeno na provozní účely a 6,4 mld. Kč na investice. Z pohledu úrovně veřejných zdrojů bylo nejvíce - jak provozních, tak i investičních prostředků - vydáno na kulturu z obecních a městských rozpočtů (více než 53 %) a to zejména do oblasti kulturního dědictví, interpretačního umění a uměleckého vzdělávání.

Celková částka věnovaná kultuře v roce 2013 představovala - tak jako v roce 2012 - 2,16 % veřejných rozpočtů.

Nepřímou pomoc státu kultuře je nemožné kvantifikovat, mimo jiné i proto, že její část může přicházet i prostřednictvím výdajů domácností a podniků (snížení základu daně v případě daru kulturní instituci).

Výdaje domácností na kulturu v roce 2013 poklesly, dosáhly 42,8 mld. Kč, což je téměř o 6 % (2,7 mld. Kč) méně než v předcházejícím roce. Přesto – s ohledem na výrazné snížení zastoupení podniků a neziskových institucí ve zdrojích vstupujících do kultury – podíl domácností proti minulému roku mírně vzrostl.

Výdaje domácností směřovaly nejvíce do sféry médií a tisku (televize, rozhlas, kino, knihy a tisk atd.) a to ve výši 30,8 mld. Kč, což představuje podíl téměř 72 %. Mnohem méně prostředků domácnosti vydaly v oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby (interpretační a výtvarné umění) a uměleckého vzdělávání (5,8 mld.). Výdaje domácností na kulturu mají nejčastěji podobu vstupného, koncesionářských poplatků, jiných poplatků za služby, úhrad školného, zápisného a úhrad nákupů zboží kulturní povahy (knihy, časopisy, obrazy, starožitnosti atd.).

Podíl výdajů domácností na kulturu na celkových čistých peněžních výdajích domácností dosáhl zhruba 3,2 %.

V rámci **ostatních zdrojů** financování kultury (téměř dvoutřetinový podíl na celkových zdrojích) mají nejvýznamnější postavení finanční a nefinanční podniky (137,2 mld. Kč), dále nevládní neziskové instituce (2,5 mld. Kč). Zdrojem doplňkového charakteru byly prostředky ze zahraničí (2,3 mld. Kč). V porovnání s předcházejícím rokem byly ostatní zdroje o více než 14 mld. Kč (9,1 %) nižší. V souvislosti s pokračujícím ekonomickým poklesem v roce 2013 se výrazně snížily zejména zdroje tvořené v neziskových institucích a v podnikové sféře.

Co se týče jejich rozdělení do jednotlivých oblastí, směřovaly ostatní zdroje zejména do reklamy (61,5 mld. Kč), médií (27,8 mld. Kč) a tisku (20,8 mld. Kč). Na druhé straně mnohem méně do oborů živé umělecké tvorby, ve kterých tradičně převažuje účast zdrojů veřejných.

Uplatnění různorodých zdrojů v rozdílných kulturních oblastech je odrazem rozdílné úrovně rozvoje tržních vztahů v kulturním sektoru. Zatímco se veřejné zdroje nejvíce angažují v oblasti kulturního dědictví, uměleckého vzdělávání, interpretačního umění a správy, tak domácnosti a zejména podniky v oblastech tisku, audiovizuální, reklamy a architektury.

2.2. Mikroekonomický pohled

Tabulky č. 3 a 4 uvedené v příloze umožňují hodnotit základní ekonomické ukazatele z výkazů zisku a ztrát kulturních institucí získané z ročních zjišťování podnikového charakteru (výkazy P 5 – 01, NI a KULT). Je třeba dodat, že podniky jsou v rámci těchto šetření zařazovány do jednotlivých odvětví či oborů dle zásady převažující části tržeb a tak jejich veškeré tržby nutně nepocházejí z aktivit kulturního charakteru. Na druhé straně nejsou zahrnuty podniky, které mohou provozovat i kulturní činnosti avšak převažující část jejich tržeb souvisí s aktivitami ne - kulturními. Cenou za úplnější pohled, který tak získáváme je nižší přesnost (resp. „odvětvová“ jemnost či čistota) zjištěných dat.

Jak ukazují tab. č. 3, 4 a 10 **hospodaření sektoru kultury** skončilo v roce 2013 kladným hospodářským výsledkem ve výši přesahující 8,6 mld. Kč. Tato částka zhruba odpovídá ziskové marži (zisk po zdanění dělený tržbami) ve výši 3,4 % (tj. o 1,5 p. b. méně, než v roce 2012). Také tento výsledek svědčí o tom, že se ekonomický pokles pokračující i v roce 2013 nevyhnul ani kultuře.

Hospodaření jednotlivých oblastí kultury a poskytovatelů kulturních služeb je tradičně velmi nevyrovnané. Zatímco v interpretačním umění a částečně i v kulturním dědictví bylo dosaženo nemalé ztráty (zejména divadla, archivy, knihovny, památky), jiná odvětví byla značně zisková (reklama, architektura, média, tisk). Podle stupně ekonomické soběstačnosti (relace mezi tržbami za vlastní výkony a celkovými výdaji) **lze v rámci sektoru kultury odlišit dvě rozdílné sféry hospodaření**. Do první patří oblasti tradičního umění orientovaného spíše na publikum a návštěvnost, pro které je nepostradatelná finanční podpora z veřejných zdrojů (kulturní dědictví, divadla, soubory, festivaly atd.) a do druhé – orientované na trh – lze zařadit sféru kreativních aktivit (reklama, architektura, design) a dále média a tisk. To je zřejmé i na úrovni stupně soběstačnosti (relace tržeb za vlastní výkony k celkovým výdajům), který při průměrné úrovni 85,7 % dosahuje např. v tvorbě videoher 194,4 %, v designu 112,4 % a v pronájmu videokazet 103,7%. Na druhé straně v interpretačním umění pouze 35 %.

Tabulka č. 7 obsahuje údaje o **zaměstnanosti** a mzdách v kultuře. V roce 2013 v ní pracovalo zhruba 92 tis. pracovníků, z toho více než 81 tis. zaměstnanců (přepočtený stav) a zbytek dobrovolníků bez nároku na odměnu. Nad tento počet lze zřejmě předpokládat dalších několik tisíc osob pracujících v resortu na základě dohod o pracovní činnosti či v postavení osoby samostatně výdělečně činné. Pokud bychom přepočítali výši vykázaných ostatních osobních výdajů a honorářů v kultuře pomocí průměrných mezd podle daných oblastí, dojdeme k počtu dalších cca 17 370 pracovníků zapojených na základě dohod a autorských smluv (přepočtených na plnou pracovní dobu). Z výsledku různých statistických zjišťování lze odhadovat, že v kultuře dále působí cca 45 tis. OSVČ (podnikatelů). Celkem by tedy bylo možné odhadnout počet osob pracujících v kultuře zhruba na 155 tis. (zaměstnanců, dobrovolníků, pracovníků na dohody, autorů a OSVČ). Tento počet samozřejmě nezahrnuje pracovníky zabývající se kulturními aktivitami v ne - kulturních organizacích.

Průměrná hrubá měsíční mzda v kultuře v roce 2013 dosáhla 24 431 Kč a byla o více než 2 tis. Kč (o více než 7 %) nižší než v celostátním měřítku. Zejména v případě kultury platí, že průměry mají velmi nízkou vypovídací schopnost. Samozřejmě, že i do oblasti mezd se promítají podstatné rozdíly v úrovni hospodaření dvou odlišných sfér sektoru kultury – tradičních odvětví na straně jedné a médií, tisku a kreativních oborů na straně druhé (viz tab. č. 10). Zatímco v kulturním dědictví přesáhla průměrná měsíční mzda mírně 19 tis. Kč, tak v reklamě či tisku to bylo více než 27 tis. Kč a v oblasti audiovizuální a interaktivní techniky více než 34 tis. Kč. Celkově platí, že více než 57 % zaměstnanců v sektoru kultury pracuje v odvětvích s nižší než celostátní průměrnou mzdou.

Rozdílné ekonomické podmínky a výsledky mají svůj odraz také v **investiční aktivitě**. Při průměrné intenzitě investic v přepočtu 131,1 tis. Kč na zaměstnance v celém kulturním sektoru to bylo v oborech tradičního umění

jen 96,4 tis. Kč., v kreativních průmyslech 171,6 tis. Kč a v kulturních průmyslech (tisk a média) až 165,4 tis. Kč. (viz tab. č. 10).

Pohled na hospodaření sektoru lze částečně doplnit daty o **vývozu a dovozu** kulturního zboží a služeb (viz tab. č. 9). V zahraničním obchodu se zbožím a službami kulturního charakteru bylo dosaženo – podobně jako v předcházejících letech – kladného salda (5,4 mld. Kč). V této souvislosti je však třeba dodat, že uvedené údaje neodrážejí celý rozsah obchodní výměny v oblasti kultury (příslušná šetření jsou výběrová).

2.3. Makroekonomický pohled

Charakteristiku úrovně hospodaření kultury jako celku i jejích jednotlivých částí zcela přirozeně provází otázka místa a váhy tohoto sektoru v ekonomice. Při hledání odpovědi je třeba využít údajů a metod národního účetnictví.

S ohledem na disponibilní data o sektoru kultury se jeví jako nejvhodnější pro vyčíslení makroekonomických ukazatelů výrobní (odvětvová) metoda výpočtu hrubého domácího produktu (HDP). Podle ní se tento ukazatel rovná součtu hrubé přidané hodnoty zjištěné odpočtem mezipotřeby od hodnoty produkce (HPH) a čistých daní, tj. daní z daného odvětví snížených o dotace poskytnuté tomuto odvětví.

Vstupní data do propočtu by měla vycházet z údajů národního účetnictví, zejména pak z tabulek dodávek a užití. Tyto údaje představují svým způsobem optimální informační soustavu co do své komplexnosti, konzistence a mezinárodní srovnatelnosti. Uvedené přednosti jsou však vykoupeny vysokou pracností a z pohledu uživatelů dat dlouhou dobou čekání na (postupně upřesňované) výsledky.

Nutno dodat, že na základě těchto údajů **lze makroekonomické ukazatele sektoru kultury spíše odhadovat než přesně kalkulovat**. Je tomu tak zejména pro – z našeho pohledu - nevhodné členění dat v tabulkách dodávek a užití pouze do úrovně oddílů (na 2 místa NACE), zatímco jsou kulturní aktivity často až na úrovni tříd (4 místa NACE). Jedním příkladem za všechny mohou být architektonické činnosti v tabulkách dodávek a užití, které zahrnují celý oddíl 71 CZ-NACE. Za součást kulturního sektoru je však považována pouze třída 71.11. Data odpovídající kulturním aktivitám je nutno získávat složitým postupem s využitím znalosti různých vztahů – např. v úrovni produktivity práce mezi třídami či podílu spotřeby materiálu, energie a služeb na výnosech atd. - mezi údaji zjištěnými v rámci statistických šetření (podniková šetření, KULT, NI).

Z předběžných údajů obsažených v tabulkách dodávek a užití byla propočtena váha kulturního sektoru na celkové produkci ČR v roce 2012 v rozsahu 2,16 % (210,9 mld. Kč) a na hrubé přidané hodnotě v úrovni 2,38 % (82,2 mld. Kč).

Pomocí upřesněných údajů lze tato data poopravit resp. mírně snížit. Podíl kulturního sektoru na celkové produkci lze odhadovat na 2,17 % (209,0 mld. Kč), jeho podíl na HPH ve výši 2,32 % (84,4 mld. Kč) a na HDP v úrovni 1,40 % (57,3 mld. Kč). Poměrně nižší úroveň HDP v porovnání s HPH je dána poměrně nízkou úrovní daní vztahujících se ke kulturnímu sektoru a naopak vysokou úrovní přijatých provozních dotací.

Z předběžných dat lze za rok 2013 předpokládat (odhadovat), že objem produkce v kulturním sektoru dosáhl 203,3 mld. Kč (2,11 % na celostátní produkci) a úroveň HPH 82,8 mld. Kč (tj. 2,26 % z celkové HPH vytvořené v ekonomice). Objem HDP vytvořeného v kultuře lze odhadovat v úrovni 55,9 mld. Kč (1,37 % z celkového HDP). Výchozí předběžné údaje budou dále zpřesňovány a výše uvedený odhad zřejmě mírně pozmění.

Nicméně, tato předběžná data nasvědčují tomu, že při celkovém snížení výkonu ekonomiky v roce 2013 byl pokles v kulturním sektoru ještě hlubší.

3. Závěr

Nutno dodat, že ač se kulturní účet za období 2013 zpracovává již po páté, lze považovat **ověření metodických přístupů za téměř stejně významné jako hledání věcných výsledků**. S ohledem na rozšíření sektoru kultury, jeho úplnějšího postižení statistickým zjišťováním i částečné uplatnění pozměněných metodických přístupů, jsme stále ještě na počátku vznikající časové řady, a proto ještě není zcela možné s jistotou porovnávat a hodnotit dynamiku úrovně jednotlivých ukazatelů. Bez ohledu na tuto skutečnost však **I toto zpracování kulturního účtu ukázalo, že některé významné poznatky o kulturním sektoru se každoročně v zásadě potvrzují** (např. postavení jednotlivých oblastí v rámci sektoru, počty zaměstnanců atd.).

Základní otázkou, na kterou by měl dát účet kultury odpověď, je původ, rozsah a užití finančních zdrojů v sektoru kultury. Z administrativních dat bylo zjištěno, že veřejný sektor se podílí na příjmech kulturních institucí částkou 34,6 mld. Kč (tj. 15,8%) s tím, že tyto prostředky plynou zejména do oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby a do uměleckého vzdělávání. Podle šetření v domácnostech dosáhly výdaje směřující z rodinných rozpočtů do kultury, zejména do oblasti médií a živé tvorby, 42,8 mld. Kč (tj. 19,5 % celkových zdrojů). Zdroje vytvořené v podnicích (137,2 mld. Kč tj. 62,5 % z celkových) a neziskových institucích se snížily ještě více než zdroje pocházející od domácností. Tato skutečnost ovlivnila celkový pokles rozsahu disponibilních zdrojů (provozního i investičního charakteru) v kulturním sektoru (o 16,8 mld. Kč tj. o více než 7 %).

Opět se potvrdilo, že se **jednotlivé kulturní oblasti významně liší stupněm uplatnění tržních principů a v této souvislosti také úrovní hospodaření**, s tím související výší průměrných mezd, investiční aktivitou atd. Případné prohlubování této diferenciace bude zřejmě záviset na technickém rozvoji na straně jedné a rozsahem podpory neziskových aktivit (kulturní dědictví a část živé tvorby) z veřejných zdrojů na straně druhé.

Problematické ekonomické výsledky výše jmenovaných kulturních oblastí by bylo možné přisuzovat i omezeným možnostem finančních ukazatelů pro vyjádření rozsahu a kvality výkonu některých činností (např. péče o kulturní dědictví, vzdělávací činnost kulturních institucí, působení kultury a jejích hodnot na jedince i společnost). V této souvislosti **je proto na místě doplnit ekonomické ukazatele naturálními**, z nichž se jako nejvhodnější, pro svou komplexnost, jeví ukazatel počtu návštěvníků. Nutno dodat, že i celková návštěvnost kulturních institucí se v porovnání s rokem 2012 mírně - o 0,2 % - snížila (viz. tab. č. 13).

Horší hospodářské výsledky v porovnání s předcházejícím rokem dokládá také nižší tvorba zisku (pokles z 12,1 mld. Kč na 8,6 mld. Kč (o 29 %) a ziskové marže ze 4,9 % na 3,4 % tj. o 1,5 p. b. – viz tab. č. 3 a č. 10).

V makroukazatelích se porovnání se zpřesněnými údaji za rok 2012 nejeví tak nepříznivě. Při mírném poklesu produkce (o 2,7 %) klesla mezispotřeba ještě hlouběji (o 3,3 %) a hrubá přidaná hodnota se tak snížila o 2 %.

Jak se ukazuje, **váha či podíl sektoru kultury na ekonomice jako celku v několika významných ukazatelích osciluje** (v poměrně širokém rozmezí) kolem 2 %.

Veřejné zdroje věnované kultuře představují 2,16 % celkových konsolidovaných výdajů veřejných rozpočtů, podíl výdajů domácností na kulturu k celkovým výdajům domácností dosahuje 3,2 % a počet zaměstnanců v sektoru kultury necelé 2 % z celkového počtu zaměstnanců v ekonomice. Konečně předběžně odhadované podíly produkce a hrubé přidané hodnoty v kultuře mírně přesahují dvouprocentní úroveň (2,11 % a 2,26 %), zatímco odhadovaný hrubý domácí produkt kultury svou výší zůstává pod touto úrovní (1,37 % celostátního ukazatele).

Pokud bychom přidali na pomyslnou misku vah neměřitelnou část výkonů a společenského dosahu sektoru kultury, byl by jeho podíl jistě mnohem vyšší. To, co nelze finančně vyjádřit je však mimo naše možnosti. Je třeba se zabývat tím, co dokážeme ovlivnit a provádět opatření - zejména v oblasti statistických zjišťování – která nám umožní postupně zvyšovat rozsah kulturních aktivit zahrnutých do satelitního kulturního účtu a naopak snižovat stupeň jeho nepřesnosti.

4. Použité zdroje a literatura:

Systém účtů kultury. Praha, NIPOS 2014

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2009. Praha, ČSÚ, NIPOS 2011

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2010. Praha, ČSÚ, NIPOS 2012

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2011. Praha, ČSÚ, NIPOS 2013

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2012. Praha, ČSÚ, NIPOS 2014

ESSnet on Culture statistics 2009–2011, Task Force 1 : Framework and definitions (Final Report 2011)

National report on public expenditure, Eries, 2004

The Economy of Culture, studie KEA European Affairs pro Evropskou komisi, (2006)

Statistická zjišťování ČSÚ a NIPOS a administrativní zdroje dat MF, MV, ČSSZ a Unie filmových distributorů a různá doplňková zjišťování provedená NIPOS

Tabulky dodávek a užití ČSÚ za rok 2012 a 2013

Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE). Praha, ČSÚ 2008

5. Tabulková příloha

Tabulka č. 1 Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2013	15
Tabulka č. 2 Umístění finančních zdrojů podle kulturních oblastí a poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013 ..	16
Tabulka č. 3 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2013.....	17
Tabulka č. 4 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013.....	18
Tabulka č. 5 Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2013 (odhad)	19
Tabulka č. 6 Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2013 (sl. 3 - 5 odhad)	20
Tabulka č. 7 Zaměstnanost a mzdy v kultuře v roce 2013	21
Tabulka č. 8 Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru v roce 2013.....	22
Tabulka č. 9 Zahraniční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru v roce 2013.....	23
Tabulka č. 10 Analytická tabulka základních ukazatelů sektoru kultury za rok 2013	24
Tabulka č. 11 Časové řady vybraných ukazatelů sektoru kultury za léta 2010 - 13	25
Tabulka č. 12 Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013	26
Tabulka č. 13 Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kulturních služeb v natur. ukazatelích v roce 2013	27

Tabulka č. 1 Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2013

											v tis. Kč
OBLAST	Ústřední vládní instituce	Místní vládní instituce	Veřejný sektor celkem	Přímé výdaje domácností	Nefinanční a finanční podniky ¹⁾	Nevládní neziskové instituce ¹⁾	Soukromý sektor celkem	Evropské strukturální fondy	Jiné mezinárodní instituce	Ostatní svět celkem	ZDROJE CELKEM
Kulturní dědictví	3 728 527	8 762 852	12 491 379	2 365 852	3 598 140	284 571	6 248 563	240 791	12 732	253 523	18 993 465
Interpretační umění	1 000 112	3 443 352	4 443 464	2 374 486	1 881 941	117 392	4 373 819	32 713	14 613	47 326	8 864 609
Výtvarné umění	20 006	41 075	61 081	1 403 456	5 106 383	5 913	6 515 752	15 933	9 742	25 675	6 602 508
Periodický a neperiodický tisk	22 588	17 464	40 052	12 325 137	20 788 355	1 911	33 115 403	15 320	-	15 320	33 170 775
Audiovizuální a interaktivní technika	306 415	887 471	1 193 886	18 498 884	24 450 365	1 389 944	44 339 193	22 901	1 838 618	1 861 519	47 394 598
Architektura	.	.	.	149 079	19 222 170	7 425	19 378 674	52 920	-	52 920	19 431 594
Reklama	.	.	.	121 187	61 518 434	.	61 639 621	-	-	-	61 639 621
Umělecké vzdělávání	12 563	7 183 902	7 196 465	993 825	.	.	993 825	742	-	742	8 191 032
Správa	2 374 896	24 280	2 399 176	45 894	599 530	661 329	1 306 753	85	-	85	3 706 014
Neznámá oblast	193 684	6 625 240	6 818 924	4 569 528	-	-	4 569 528	-	-	-	11 388 452
CELKEM	7 658 791	26 985 636	34 644 427	42 847 328	137 165 318	2 468 485	182 481 131	381 405	1 875 705	2 257 110	219 282 668

¹⁾ Celkové příjmy jsou sníženy o příjmy z veřejného sektoru, domácností, mezinárodního prostředí, zaplacené daně a zvýšeny (sníženy) o změnu stavu úvěrů apod.

Tabulka č. 2 Umístění finančních zdrojů podle kulturních oblastí a poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013

v tis. Kč

OBLAST	Historické památky	Muzeum a galerie	Divadla	Kulturní domy	Hudební soubory	Výstavní sály	Knihovny	Archívy	Rozhlas	Televize	Org. ochrany autor. práv	Školy uměl. vzděl.	Ostatní poskytovatelé	CELKEM
Kulturní dědictví	2 187 827	4 822 575	x	x	x	x	3 107 697	949 602	x	x	x	x	7 925 764	18 993 465
Interpretační umění	x	x	4 970 043	2 740 466	1 087 030	x	x	x	x	x	x	x	67 070	8 864 609
Výtvarné umění	x	x	x	x	x	272 523	x	x	x	x	x	x	6 329 985	6 602 508
Výrobci a distr. audioviz. dělo	x	x	x	x	x	x	x	x	4 903 958	23 058 230	x	x	19 470 222	47 432 410
Umělecké vzdělávání	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	8 191 032	x	8 191 032
Správa a podpora kulturní činnosti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	601 196	x	3 104 818	3 706 014
Neznámá oblast	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	125492630	125 492 630
CELKEM	2 187 827	4 822 575	4 970 043	2 740 466	1 087 030	272 523	3 107 697	949 602	4 903 958	23 058 230	601 196	8 191 032	162 390 489	219 282 668

Tabulka č. 3 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2013

v tis. Kč

OBLAST	Příjmy (výnosy) celkem	z toho: tržby za vlastní výkony	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
				spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Kulturní dědictví	16 772 722	8 522 071	16 678 829	5 001 437	5 927 640	5 749 752	93 893
Interpretační umění	10 513 124	3 738 260	10 681 238	4 295 771	4 722 876	1 662 591	-168 114
Výtvarné umění	7 111 559	6 785 358	6 138 349	3 025 603	909 402	2 203 344	973 210
Periodický a neperiodický tisk	40 253 135	38 104 294	38 925 423	18 600 569	6 194 346	14 130 508	1 327 712
Audiovizuální a interaktivní media	46 773 399	34 668 936	45 316 811	28 875 650	5 591 154	10 850 007	1 456 588
Architektura	19 693 980	17 626 223	18 036 505	11 102 257	3 189 862	3 744 386	1 657 475
Reklama	62 332 502	59 068 782	59 232 830	43 110 459	5 661 722	10 460 649	3 099 672
Umělecké vzdělávání	821 373	596 762	703 727	354 470	240 021	109 236	117 646
Správa a podpora kulturní činnosti	2 455 171	748 891	2 397 748	817 952	1 087 987	491 809	57 423
CELKEM	206 726 965	169 859 577	198 111 460	115 184 168	33 525 010	49 402 282	8 615 505

Tabulka č. 4 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013

v tis. Kč

POSKYTOVATEL	Příjmy (výnosy) celkem	z toho: tržby za vlastní výkony	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
				spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Historické památky	2 020 987	1 269 117	2 020 101	758 002	763 207	498 892	886
Muzea a galerie	4 664 142	1 039 489	4 594 596	1 631 234	2 169 539	793 823	69 546
Archivy	948 974	120 781	1 295 468	445 502	814 934	35 032	-346 494
Knihovny	3 171 674	278 705	3 233 552	1 126 276	1 793 680	313 596	-61 878
Divadla	5 166 235	2 133 168	5 227 768	1 641 961	2 547 372	1 038 435	-61 533
Hudební soubory	1 089 414	324 957	1 191 199	396 152	694 499	100 548	-101 785
Festivaly	1 052 136	401 186	1 033 918	607 434	329 357	97 127	18 218
Kulturní domy	3 109 559	1 057 001	3 140 618	1 607 834	1 138 324	394 460	-31 059
Výstavní sály	273 382	139 667	282 557	186 320	73 862	22 375	-9 175
Rozhlas	4 921 536	2 970 551	3 687 020	1 954 316	1 065 127	667 577	1 234 516
Televize	23 178 016	14 572 966	24 161 064	13 749 281	3 480 022	6 931 761	-983 048
Ostatní poskytovatelé	157 130 910	145 551 989	148 243 599	91 079 856	18 655 087	38 508 656	8 887 311
CELKEM	206 726 965	169 859 577	198 111 460	115 184 168	33 525 010	49 402 282	8 615 505

Tabulka č. 5 Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2013 (odhad)

v tis. Kč b. c.

OBLAST	Produkce v zákl. cenách	Mezispotřeba v kup. cenách	Hrubá přidaná hodnota	Podíl jednotlivých oblastí na celkové hrubé přidané hodnotě v %
Kulturní dědictví	13 312 307	4 748 349	8 563 958	10,3
Interpretační umění	11 997 508	6 099 719	5 897 789	7,1
Výtvarné umění	7 850 875	4 539 601	3 311 274	4,0
Periodický a neperiodický tisk	31 562 265	18 407 029	13 155 236	15,9
Audiovizuální a interaktivní media	48 308 780	26 809 372	21 499 408	26,0
Architektura	18 484 677	11 060 150	7 424 527	9,0
Reklama	58 030 863	44 229 086	13 801 777	16,7
Umělecké vzdělávání	8 093 287	1 818 106	6 275 181	7,6
Správa a podpora kult. činnosti	5 671 249	2 822 924	2 848 325	3,4
CELKEM	203 311 811	120 534 336	82 777 475	100,0

Tabulka č. 6 Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2013 (sl. 3 - 5 odhad)

v tis. Kč

SEKTOR	OBLAST	PŘÍJMY (VÝNOSY) CELKEM	VÝDAJE (NÁKLADY) CELKEM	HODNOTA PRODUKCE (v mil. Kč) ¹⁾	MEZI- SPOTŘEBA (v mil. Kč) ¹⁾	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA (v mil. Kč) ¹⁾	POČET ZAMĚSTN. (PŘEPOČ.) vos.	VÝDAJE NA INVESTICE	EXPORT ZBOŽÍ A SLUŽEB	IMPORT ZBOŽÍ A SLUŽEB	POČET PRÁV- NICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB	NACE
a	b	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KULTURNÍ SEKTOR	Kulturní dědictví	16 772 722	16 678 829	13 312	4 748	8 564	18 046	1 875 857	286 288	1 055 377	7 155	91.01, 02, 03; 47.78, 79 ²⁾
	Scénická umění	10 513 124	10 681 238	11 998	6 100	5 898	14 440	1 341 792	105 744	293 418	5 919	90.01,02,04
	Výtvarná umění ³⁾	4 045 860	3 411 482	5 058	2 594	2 464	1 478	177 502	113 535	339 002	7 099	74.20; 90.03
	Kulturní a umělecké vzdělávání	821 373	703 727	8 093	1 818	6 275	583	28 617	x	x	1 145	85.52
	Uměl. řemesla	792 921	753 056	763	494	269	1 636	64 993	5 728 997	2 998 620	1 000	odd.14, 15, 16, 23, 25, 31, 32, 43 (část)
	Sektor celkem	32 946 000	32 228 332	39 224	15 754	23 470	36 183	3 488 761	6 234 564	4 686 417	22 318	-
KULTURNÍ PRŮMYSLY	Film a video	15 490 112	15 213 824	19 479	11 574	7 905	1 466	1 234 032	12 398 888	9 354 372	1 161	59.11,12,13,14; 77.22; 47.63 (část)
	Hudba	1 911 189	1 651 650	2 212	1 057	1 155	308	174 704	1 444 080	2 556 083	2 574	59.20, 47.63 (část) ²⁾
	Rozhlas	4 921 536	3 687 020	4 454	1 745	2 709	1 798	120 066	7 406	8 663	60	60.10
	Televize	23 178 016	24 161 064	20 983	12 273	8 710	5 582	943 446	77 464	530 857	135	60.20
	Knihy a tisk	40 253 135	38 925 423	31 562	18 407	13 155	13 267	1 149 828	7 949 880	5 523 128	34 575	58.11, 13, 14; 63.91; 74.30; 47.61,62 ²⁾
	Videohry	1 272 546	603 253	1 181	160	1 021	195	118 624	.	.	30	58.21
	Sektor celkem	87 026 534	84 242 234	79 871	45 216	34 655	22 616	3 740 700	21 877 718	17 973 103	38 535	-
KREATIVNÍ PRŮMYSLY	Architektura	19 693 980	18 036 505	18 485	11 060	7 425	7 260	1 383 754	256 357	116 964	8 788	71.11
	Reklama	62 332 502	59 232 830	58 031	44 229	13 802	11 991	1 910 521	10 217 023	10 483 246	8 065	73.11
	Design	2 272 778	1 973 811	2 030	1 452	578	633	118 892	241 985	150 313	1 783	74.10
	Sektor celkem	84 299 260	79 243 146	78 546	56 741	21 805	19 884	3 413 167	10 715 365	10 750 523	18 636	-
Správa a podpora kult. činnosti	2 455 171	2 397 748	5 671	2 823	2 848	2 734	32 881	.	.	803	84.11, 12 (část); 94.99.2	
KULTURA CELKEM	206 726 965	198 111 460	203 312	120 534	80 778	81 417	10 675 509	38 827 647	33 410 043	80 292	-	

1) odhad na základě vlastních propočtů z údajů národního účetnictví

2) údaje za maloobchod se vztahují jen ke sloupcům 1 až 6

3) bez designu a um. řemesel

Tabulka č. 7 Zaměstnanost a mzdy v kultuře v roce 2013

POSKYTOVATEL	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání "ne-kulturního" charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující jinou než kulturní činností	Dobrovolníci	Neznámý charakter povolání	CELKEM		
						Počet zaměstnanců celkem	Mzdy v tis. Kč	Průměrná mzda v Kč
Historická památka	522	.	.	1 245	1 794	2 316	520 885	18 742
Muzeum a galerie	2 875	.	.	1 785	3 414	6 289	1 501 712	19 899
Archiv	2 259	2 259	584 147	21 549
Knihovna	4 524	.	.	1 950	842	5 366	1 250 042	19 413
Divadlo	3 133	.	.	3 571	4 449	7 582	1 742 249	19 149
Kulturní dům	1 440	.	.	1 832	1 893	3 333	744 975	18 626
Nakladatelství/vydavatelství	6 236	.	.	.	3 821	10 057	3 397 220	28 149
Film a video	1 465	1 465	492 582	28 019
Rozhlas	1 089	.	.	.	709	1 798	749 989	34 760
Televize	4 412	.	.	.	1 170	5 582	2 400 050	35 830
Organizace ochrany autorských práv	258	258	106 961	34 548
Ostatní poskytovatelé	35 112	35 112	10 378 114	24 631
CELKEM	24 231	.	.	10 383	57 186	81 417	23 868 926	24 431

Tabulka č. 8 Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru v roce 2013

v tis. Kč

POSKYTOVATEL	Investice v kulturním sektoru	Zdroje investic				Z celkových investic	
		státní	ze zahraničí	z toho: EU	vlastní a jiné	hmotný majetek	nehmotný majetek
Historická památka	556 736	119 725	67 886	67 628	369 125	544 197	12 539
Muzeum a galerie	808 352	297 479	130 822	123 728	380 051	794 132	14 220
Archiv	134 498	124 914	.	.	9 584	10 415	124 083
Knihovna	254 000	209 657	3 866	3 866	40 477	245 706	8 294
Divadlo	211 180	96 493	260	260	114 427	203 726	7 454
Koncertní sál (hud. tělesa, folk. soubory a festivaly)	933 389	106 257	1 713	199	825 419	923 731	9 658
Kulturní domy	194 573	185 461	9 112	9 112	.	186 516	8 057
Výstavní sál	7 404	2 093	.	.	5 311	7 347	57
Rozhlas	120 066	.	.	.	120 066	100 887	19 179
Televize	943 446	557	.	.	942 889	434 696	508 750
Ostatní poskytovatelé	6 511 865	5 294 723	92 987	93 245	1 124 155	5 126 676	1 385 189
CELKEM	10 675 509	6 437 359	306 646	298 038	3 931 504	8 578 029	2 097 480

Tabulka č. 9 Zahraníční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru v roce 2013

v tis. Kč

KULTURNÍ OBLAST	G e o g r a f i c k é č l e n ě n í								
	EU		USA		OSTATNÍ SVĚT		CELKEM		
	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	SALDO
Kulturní dědictví	251 077	685 598	5 884	55 638	29 327	314 141	286 288	1 055 377	-769 089
Interpretační umění	57 894	181 800	.	.	47 850	111 618	105 744	293 418	-187 674
Výtvarné umění	2 111 318	1 984 506	434 451	119 613	3 538 748	1 383 816	6 084 517	3 487 935	2 596 582
Periodický a neperiodický tisk	7 605 208	4 288 603	38 846	92 942	305 826	1 141 583	7 949 880	5 523 128	2 426 752
Audiovizuální a interaktivní technika	10 797 147	4 914 177	1 599 910	1 662 920	1 530 781	5 872 878	13 927 838	12 449 975	1 477 863
Architektura	168 124	104 635	.	4 319	88 233	8 010	256 357	116 964	139 393
Reklama	9 145 951	7 433 893	95 958	199 944	975 114	2 849 409	10 217 023	10 483 246	-266 223
Umělecké vzdělávání
Správa a podpora kult. činnosti
CELKEM	30 136 719	19 593 212	2 175 049	2 135 376	6 515 879	11 681 455	38 827 647	33 410 043	5 417 604

Tabulka č. 10 Analytická tabulka základních ukazatelů sektoru kultury za rok 2013

v tis. Kč, v %

OBLAST SEKTOR	VEŘEJNÉ ZDROJE		ÚROVEŇ HOSPODAŘENÍ		HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA		ZAMĚŠTNANCI		MZDY		INVESTICE	
	v tis. Kč	podíl na sektoru v %	stupeň soběstačnosti v %	zisková marže v %	v mil. Kč	podíl na sektoru v %	počet	podíl na sektoru v %	průměrná měsíční mzda v Kč	index k prům. mzdě sektoru	v tis. Kč	podíl krytý dotacemi a granty v %
Kulturní dědictví	12 491 379	36,1	51,1	0,6	8 564	10,3	18 046	22,2	19 092	78,1	1 875 857	40,1
Interpretační umění	4 443 464	12,8	35,0	x	5 898	7,1	14 440	17,7	17 385	71,2	1 341 792	57,9
Výtvarné umění	61 081	0,2	110,5	12,7	3 311	4,0	3 747	4,6	14 610	59,8	361 387	3,3
Periodický a neperiodický tisk	40 052	0,1	97,9	2,6	13 155	15,9	13 267	16,3	27 551	112,8	1 149 828	3,1
Audiovizuální a interaktivní technika	1 193 886	3,4	76,5	1,5	21 500	26,0	9 349	11,5	34 621	141,7	2 590 872	1,7
Architektura	.	x	97,7	7,4	7 425	9,0	7 260	8,9	26 137	107,0	1 383 754	8,2
Reklama	.	x	99,7	4,3	13 802	16,7	11 991	14,7	27 965	114,5	1 910 521	-
Umělecké vzdělávání	7 196 465	20,8	84,8	13,2	6 275	7,6	583	0,7	22 690	92,9	28 617	3,1
Správa a podpora kult. činnosti a neznámá oblast	9 218 100	26,6	31,2	1,6	2 848	3,4	2 734	3,4	24 225	99,2	32 881	18,3
C E L K E M	34 644 427	100,0	85,7	3,4	82 778	100,0	81 417	100,0	24 431	100,0	10 675 509	16,3
v tom: Kulturní sektor	24 172 148	69,8	56,4	2,3	23 470	28,4	36 183	44,4	18 014	73,7	3 488 761	44,3
Kulturní průmysly	1 233 938	3,6	86,4	2,0	34 655	41,9	22 616	27,8	30 436	124,6	3 740 700	2,1
Kreativní průmysl	241	0,0	99,3	5,2	21 805	26,3	19 884	24,4	26 999	110,5	3 413 167	3,5
Správa a podpora kult. činnosti	2 399 176	6,9	31,2	1,6	2 848	3,4	2 734	3,3	24 225	99,2	32 881	18,3

Tabulka č. 11 Časové řady vybraných ukazatelů sektoru kultury za léta 2010 - 13

v mil Kč

UKAZATEL	2010	2011	2012	2013	Index 2013/12	Index 2013/10
Veřejné zdroje celkem	36 283	34 739	34 322	34 644	1,01	0,95
Náklady celkem	219 816	204 341	205 850	198 111	0,96	0,90
Výnosy celkem	229 110	216 212	217 971	206 727	0,95	0,90
Stupeň soběstačnosti v %	87,1	89,1	84,9	85,7	1,01	0,98
Počet zaměstnanců v os.	87 018	81 521	79 785	81 417	1,02	0,94
Průměrná hrubá měs. mzda v Kč	24 406	24 704	24 982	24 431	0,98	1,00
Investice v mil. Kč	13 748	11 416	10 369	10 676	1,03	0,78
Hrubá přid.hodnota v mld. Kč ¹⁾	86,1	80,4	84,4	82,8	0,98	0,96
Hrubý dom. produkt v mld. Kč ¹⁾	59,5	53,1	57,3	55,9	0,98	0,94

¹⁾ odhad, za rok 2013 z předběžných dat.

Tabulka č. 12 Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2013

POSKYTOVATEL	Kulturní podniky a instituce celkem	v tom		
		státní	soukromé	ostatní
Památkový objekt zpřístupněný za vstupné	297	193	56	48
Muzeum a galerie (muzea výtvarných umění)	512	405	59	48
Výstavní síň	433	143	157	133
Knihovna veřejná	5 381	5 381	-	-
Divadlo	215	74	55	86
Hudební těleso	203	36	34	133
Rozhlas	60	1	47	12
Televize	135	1	122	12
Festivaly	494	135	106	253
Kulturní domy	521	452	33	36
Vydavatelé neper.a period. tisku	856	34	749	73
Celkem	9 107	6 855	1 418	834

Tabulka č. 13 Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kulturních služeb v natur. ukazatelích v roce 2013

POSKYTOVATEL	Počet návštěv kult. zařízení na 10 tis. osob	Počet vydaných titulů na 10 tis. osob	Počet vysílacích hodin na 1 držitele vys. licence	Index návštěvnosti 2013/2012 v %
Historické památky	10 155	x	x	91,8
Muzea a galerie	9 980	x	x	109,5
Výstavní sály	1 876	x	x	98,5
Knihovny	22 969	x	x	99,3
Kina	10 520	x	x	98,9
Divadla	6 831	x	x	98,4
Koncertní sály (soubory a festivaly)	2 505	x	x	112,5
Nakladatelství a vydavatelství	x	22	x	74,8
Rozhlas	x	x	13 422	x
Televize	x	x	9 584	x
Kulturní domy	8 134	x	x	100,6
CELKEM	72 970	22	23 006	99,8¹⁾

¹⁾ zahrnuje pouze návštěvnost